

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van B&W van Gemeente Wijdmeren
T.a.v.
Postbus 190
1230 AD Loosdrecht

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Olonummer

Onze referentie
1264086

Bijlagen
0

Datum 25-05-2022
Betreft Wabo advies omgevingsvergunning rijksmonument

Naam
Adres Noordereinde 52
Postcode/plaats 1243JH 's-Graveland
Gemeente/provincie Wijdmeren; Noord-Holland;
Monumentnummer 520844

Geacht college,

Op 20 april 2022 vroeg u mij u te adviseren over de voorgenomen wijziging(en) van bovengenoemd monument op grond van artikel 2.26, derde lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in samenhang met artikel 6.4, eerste lid onder a, van het Besluit omgevingsrecht (Bor). U heeft mij daartoe de aanvraag om een omgevingsvergunning toegezonden.

Advies

Ik adviseer u de gevraagde omgevingsvergunning te verlenen.
In onderstaande motivering licht ik dit nader toe.

Het plan

Aan u wordt een omgevingsvergunning gevraagd voor het kappen (25x) van dode en slechte bomen en herplanten (17x) van nieuwe bomen langs de oprijlaan van de buitenplaats Sperwershof. Tevens worden er 8 aparte parkeerplaatsen aangelegd tussen de bomen.

Motivering

De oprijlaan richting de voormalige historische buitenplaats Sperwershof gaat terug tot mogelijk de 18^e en in ieder geval begin 19^e eeuw. De huidige laan dateert vermoedelijk van rond 1880, nadat door Jhr. Pieter Samuel Dedel een nieuw landhuis werd gebouwd en Hendrik Copijn de parkaanleg realiseerde. De laan vormt een belangrijk onderdeel van het ensemble van de historische parkaanleg en groenbeleving op Sperwershof. Bomenlanen hebben in de geschiedenis vele functies en verschijningsvormen gekend. Bijvoorbeeld als groene verbindingslijnen tussen belangrijke plekken op een landgoed, als windvanger, nutsvoorziening of als verfraaiing en markering

van de grens van een landgoed of buitenplaats. Lanen vormen daarbij als structuurdragers bovenal een compositorische rol binnen de parkaanleg door het effect van symmetrie en perspectief te benadrukken. Daarbij was gelijktijdige aanleg (en daarmee een symmetrische verschijningsvorm) het uitgangspunt vanuit esthetiek en functionaliteit.

De oprijlaan van Sperwershof bestaat uit een voorste en een achterste deel. Ter hoogte van de moestuin splitst de laan met een afslag rechtsaf richting het voormalige koetshuis.

De aanleiding tot het voornemen om de laan te kappen en opnieuw in te planten is de slechte staat van veel van de bomen met veiligheidsrisico's tot gevolg. Dit blijkt uit het rapport, dat is opgemaakt door de eigenaar en zich baseert op een inmeting van Copijn boomspecialisten uit 2003. Destijds is de conditie van de bomen in kaart gebracht. De huidige conditie van de bomen en inschatting van de levensverwachting is verder aangevuld door D. Weissenbach Boomverzorging B.V. te Ankeveen.

Ten tijde van de vergunningsaanvraag zijn reeds 11 van de in totaal 33 bomen (33%) in de laan gekapt of zo slecht dat deze zo snel mogelijk gekapt moeten worden. Om de nieuwe bomen goed te laten opgroeien moeten ook bomen die nog relatief goed zijn, maar op te korte afstand staan van de nieuw aan te planten bomen, worden gekapt. 13 bomen (40%) verkeren in slechte staat. Twee bomen kennen een matige kwaliteit en 7 bomen (21%) kunnen nog een aantal jaar mee.

De laanstructuur in het eerste deel van de laan is nog beleefbaar. Dit deel van de laan is voornamelijk aangeplant met zomereiken met een wisselende plantafstand. Het tweede deel van de laan is aangeplant met verschillende soorten. Hierdoor is de laanopbouw (idealiter met een vaste plantafstand) niet optimaal.

Het voorstel is om de laan volledig te kappen om op termijn weer een gezonde en gelijkmatige bomenlaan te kunnen ervaren zonder veiligheidsrisico's. Het voornemen is daarbij om het eerste deel van de oprijlaan met moeraseiken (*Quercus palustris*) te planten. In het tweede deel wordt door het kappen van 8 bomen meer ruimte gegeven aan de bomen die blijven staan en worden 2 of 3 nieuwe bomen terug geplant. Hiervoor moet de soortkeuze nog gemaakt worden. Voor een eenvormig laanbeeld en het ontwerp van Copijn volgend, adviseer ik om voor een eikensoort te kiezen. Deze vereisen echter veel licht in de jeugdfase. Indien zelfs bij de voorgestelde kap te weinig licht in de laan valt, is het te overwegen om de hele laan met lindes te beplanten.

Het is zowel om tuinhistorische alsook ecologische waarden altijd een moeilijke beslissing om een laan te kappen. Met de kap gaan bestaande waarden verloren, zeker als daarbij ook gezonde bomen worden gekapt. Een afweging heeft gevolgen voor de lange termijn en moet ook in dat perspectief gezien worden.

Ondanks dat de laanstructuur in het eerste deel nog goed te ervaren is, is niet langer sprake van een gezond bomenbestand. Door uitval, ziekte, scheefgroei of anderzijds is de levensverwachting onvoldoende en staat de historische beleving van de laanstructuur op de lange termijn onder druk. Ik onderschrijf de ingediende stukken waaruit de gebrekkige levensduur van de bomen blijkt en kan dan ook instemmen met de voorgenomen kap en voorgestelde herplant met

moeraseden, ook al wordt hiermee een andere boomsoort terug geplant. Hierdoor zal op de lange termijn weer een gezonde en regelmatige laanstructuur te ervaren zijn.

Omdat het kappen van bomen tot veel emotie bij omwonenden en recreanten kan leiden, adviseer ik om in overleg met de eigenaar duidelijk te communiceren over de kap- en herplant werkzaamheden.

Parkeren

In het eerste deel van de oprijlaan worden, in verband met de parkerende auto's van bezoekers theetuin / bloementuin, tussen de bomen tevens 8 parkeervakken aangelegd met grasbetonstenen.

De parkeerplaatsen zijn zorgvuldig ingepast en vanuit het gebruik van de buitenplaats met moestuin en groentewinkel ook nodig. Grasbetonstenen hebben een vrij grove uitstraling maar kunnen het draaien en het gewicht van de auto's enigszins weerstaan wanneer goed aangelegd. Hiertegen bestaat dan ook geen bezwaar.

Regelgeving

De Wet Natuurbescherming (voorheen o.a. Boswet) gaat over het beschermen van natuur en regelt in dat kader wanneer en onder welke voorwaarden bomen mogen worden gekapt. De Erfgoedwet, Wabo en het Bor regelen, kort gezegd, wat je wel en niet mag doen met het rijksmonument (in dit geval een beschermd aanleg), in het kader van het behoud van het cultureel erfgoed. Beide zaken moeten los van elkaar worden gezien.

Uitgangspunten

Voor meer informatie over aanpassing, restauratie en verduurzaming van rijksmonumenten kunt u onder andere terecht bij '*Uitgangspunten en overwegingen advisering gebouwde en groene rijksmonumenten*' op www.cultureelerfgoed.nl en op www.stichtingerm.nl

Afschrift en tekeningen

Graag wijs ik u erop dat u op grond van het Bor verplicht bent een afschrift van het ontwerpbesluit en van de beschikking, beide met bijbehorende stukken, op te sturen naar de staatssecretaris van OCW, via het Omgevingsloket online of omgevingsvergunning@cultureelerfgoed.nl.

Vragen

Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van dit advies, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,